הכי גרס׳ בכל הספרים דאמרינן ליה זבניה הכא וזיל משום יהוד ארץ ישראל. מפרש ה״ר יוסף בן ה״ר יוסי טוב אלעזר דגרסינן בהשולח (גיטין דף מה. וסז) ההוא עבדא דברח לגא״ אתא מריה אתבריה אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה כיכתוב לך שטרא אדמיה ואי לא מפקינא לך מדרבי אמי בר יחיאה דדרים אל תסגיר עבד אל אדוניו בעבד שברח מאומה לארץ לארץ ישראל והכא לא מפקינא ליה מיניה אלא אמרי׳ ליה זיל זבניה התם מיירי כשאלא היה מוצא בארץ ישראל למי ימכור לכך קאמר ליכתוב לך שטרא אדמיה דאל״כ כל העבדים יפקיעו עצמן מידי אדוניהם שיברחו לארץ ור״מ פירש דהאי זבניה דהכא לאו מכירה ממש לאחרים אלא לעצמו והייט ליכתוב שטרא אדמיה:

ואין הכל מוליאין לאחויי מאי. ואם תאמר אמאי לא משני לאחויי עבד שברח לישראלים כדרבינן לעיל ואין כל מוליאין דרישא ויש לומר דבירושלים ליכא למימר הכי דאין אנו רואים שיהיו עבדים בירושלים יותר מדאי אלא מיוחסים. ר״ת:

הוא אומר לעלות כו׳. איט טהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים והיה אומר רבינו מיים דעכשיו אינו מלוה לדור בא״י כי יש כמה מלות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולין ליזהר בהם ולעמוד עליהם: **היא** אומרת ללאת כופין אותה. פירוש מאי איריא בא״י אפי׳ בשאר ארצות נמי היאך מוכל לדחוקן ללאת ממקומו וי״ל דהכא אפי׳ מנה הרע לנוה היפה:

ואימא נסכא. מהכא משמע דנסכא עדיפא ממעות ודיעבד של כסף דאי פחותה מאי קושיא דאין ה״נ דהא קאמר מה שירלה מנבהו אלא ודאי עדיפא ואפילו הכי פריך ואימא נסכא כיון שכתוב בו כסף סתמא לא משמע שהוא חייב לו מטבע ואמאי מגבהו מה שירלה דמשמע שיהא לו ממטבע הפחות*):

בבלה

נוסח א
1) הכל מעלין לא׳.
2) תשלום בתוספ׳ לפי מעות ארץ ישראל - או - מעות קפוטקיא

מהבנה
I נוסח בארץ ישראל
II נוסח בקפוטקיא

תוספות רי״ד

דהאי ביגונית דבנה שמעון מראונן לכ״ע היה ביגונית אין ראובן אחור וגובה ממנה דלגבי דידיה דלית ליה אלא ביגורית נעשה עדיית ואין ב״ח גובה ממנה אלא מן הזיבורית ונמצא שמעון משחכר שגבה ביגונות והגבה זיבורית ואע״פ שבשומא הן נוגבים נתה לו לאדם לדיות לו מעם ביגונית מחרבה זיבורית. וכגון שאין מעות לראובן שאילו היה לו מעות היה מגבה לשמעון מעות ועוד היה דחוד גובה אותן ממנו ולא היה יכול להגבותו קרקע כיון שיש לו מעות כדכתבינן לעיל בפ׳ הכותב. ורב ששת סבר בשל עולם הם שמין שאע״פ שאלו נעשי עדיית כיון דלכ״ע חשבא ביגונית ממנה גובה ראובן ונמצא שלא הדריית כלום הפוכי משרתא הוא הילכך זה יעמוד בשלו וזה יעמוד בשלו והאי דאמרי רבנן זה גובה וזה גובה כגון שמכנו של שני לגבות הוא מאוחר מזמנו של ראשון שהראשון גובה חובו בזמנו מן השני ותשני מסתיין עד שיגיע זמנו לגבות מן הראשון ונמצא הראשון משחכר בהמתנת זמן אבל לעולם היכא דזמן בניהם שוה זה יעמוד בשלו וזה יעמוד בשלו. וקי״ל רב נחמן ורב ששת הלכה כרב נחמן בדיני וחכי נמי אסרינן בחלכתא קמייתא דב״ק דבשלו הן שמין: **מתני׳** שלש ארצות לנישואין יהודה עבר הירדן והגליל אין מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ומכרך לעיר מוציאין מנה הרע לנוה היפה אבל לא מנוה היפה לנוה הרע רשב״ג אומר אף לא מנוה היפה שהנוה היפה בודק. פי׳ ג׳ ארצות הן בא״י חלוקות זו מזו לנשואי׳ אשה שאם נשא אשה בא׳ מהן אינו יכול לכופה לצאת אחריו מארץ לארץ אין מוציאין מזו לזו לא מעיר לעיר ולא מכרך לכרך גדול מעיר והוא מקום שוקים ומכל סביבותיה באים שם לסחורה וכל דבר מצוי בו אבל באותה הארץ מוציאין מראשה ועד סופה מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. בשלמא מכרך לעיר לא דבכרך שכיחי כל מילי אלא מעיר לכרך מ״מ לא מפני שישיבת כרכים קשה דא״ר יוסי מנין שישיבת כרכים קשה שנאמר ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת בירושלים מגבהו ממעות בבל, הוציאו בארץ ישראל, כתוב בו כסף סתם מה שירצה לוה מגבהו, מה שאין כן בכתובה דאורייתא: אמר רב משרשיא אריש לאפוקי מדרשב״ג דאמר כתובה דאורייתא: כתוב בו כסף סתם מה שירצה לוה מגבהו: ואימא נסכא: א״ר אלעזר דכתיב ביה ״מטבע״, ואימא פריטי: אמר רב פפא פריטי דכספא לא עבדי אינשי ת״ר לעולם ידור אדם בא״י אפי׳ בעיר שרובה עובדי כוכבים ואל ידור בחו״ל ואפילו בעיר שרובה ישראל שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה שנא׳ לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים: (וכל שאינו דר בארץ אין לו אלוה? אלא לומר לך כל הדר בחו״ל כאילו עובד עבודת כוכבים וכן בדוד הוא אומר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה׳ לאמר לך עבוד אלהים אחרים. וכי מי אמר לו לדוד לך עבוד אלהים אחרים אלא לומר לך כל הדר בחו״ל כאילו עובד עבודת כוכבים: ר״א זריקא הוה קמשתמיט מניה דרב יהודה דבעא למיסק לארץ ישראל דאמר דר יהודה כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה שנאמר

בבלה

אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. מוציאין מנוה הרעה לנוה היפה אבל לא מנוה היפה לנוה הרעה רשב״ג אומר אף לא מנוה רעה לנוה יפה מפני שהנוה היפה בודק: **גמ׳** בשלמא מכרך לעיר דבבבך שכיחי כל מילי בעיר לא שכיחי כל מילי אלא מעיר לכרך מ״מ: מסייע ליה לרבי יוסי בר חנינא דא״ר יוסי בר חנינא מנין שישיבת כרכים קשה שנאמר ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת בירושלים: רשב״ג אומר כו׳: מאי בודק? כדשמואל דאמר שמואל שינוי וסת תחלת חולי מעים, כתוב בספר בן סירא כל ימי עני רעים והאיכא שבתות וימים טובים כדשמואל דאמר שמואל שינוי וסת תחלת חולי מעים בן סירא אומר אף לילות, בשפל גגים גגו, ובמרום הרים כרמו: ממטר גגים לגגו, ומעפר כרמו לכרמים: **מתני׳** הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוציאין. הכל מעלין לירושלים ואין הכל מוציאין אחד האנשים ואחד הנשים נשא אשה בא״י וגרשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל נשא אשה בא״י וגרשה בקפוטקיא נותן לה ממעות ארץ ישראל, נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בארץ ישראל נותן לה ממעות קפוטקיא נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בקפוטקיא נותן לה ממעות קפוטקיא: **גמ׳** הכל מעלין לאתויי מאי? לאתויי מנוה היפה לנוה הרעה ואין הכל מוציאין לאתויי מאי? לאתויי מנוה הרעה לנוה היפה, ואין הכל מוציאין לאתויי מאי? לאתויי עבד שברח מחוצה לארץ לארץ דאמרינן ליה זבניה הכא וזיל משום ישיבת ארץ ישראל הכל מעלין לירושלים לאתויי מאי? לאתויי מנוה היפה לנוה הרעה ואין הכל מוציאין לאתויי מאי? לאתויי עבד שברח מחוצה לארץ לארץ דאמרינן ליה זבניה הכא וזיל משום ישיבת ארץ ישראל אין מוציאין תנא סיפא נמי אין מוציאין:

ת״ר הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות כופין אותה לעלות ואם לאו תצא בלא כתובה היא אומרת לעלות והוא אומר שלא לעלות כופין אותו לעלות ואם לאו יוציא ויתן כתובה הוא אומרת לצאת והיא אומרת שלא לצאת כופין אותה שלא לצאת ואם לאו תצא בלא כתובה הוא אומר לצאת והיא אומרת שלא לצאת כופין אותו שלא לצאת ואם לאו יוציא ויתן בתובה: נשא אשה כו׳: הא גופא קשיא קרנא נשא אשה בארץ ישראל וגרשה בקפוטקיא נותן לה ממעות ארץ ישראל אלמא בתר שיעבודא אזלינן אימא סיפא נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל אלמא בתר גובינא אזלינן, אמר רבה: מתוך כתובה שגו כאן קסבר כתובה דרבנן: רבן שמעון בן גמליאל אומר נותן לה ממעות קפוטקיא: קסבר כתובה דאורייתא תנו רבנן: המוציא שטר חוב על חבירו: כתוב בו מגבהו ממעות בבל, כתוב בו ארץ ישראל מגבהו ממעות ארץ ישראל, כתוב בו בבל מגבהו ממעות בבל, הוציאו בארץ ישראל מגבהו ממעות ארץ ישראל, כתוב בו כסף סתם מה שירצה לוה מגבהו, מה שאין כן בכתובה דאורייתא: אמר רב משרשיא אריש לאפוקי מדרשב״ג דאמר כתובה דאורייתא: כתוב בו כסף סתם מה שירצה לוה מגבהו: ואימא נסכא: א״ר אלעזר דכתיב ביה ״מטבע״, ואימא פריטי: אמר רב פפא פריטי דכספא לא עבדי אינשי ת״ר לעולם ידור אדם בא״י אפי׳ בעיר שרובה עובדי כוכבים ואל ידור בחו״ל ואפילו בעיר שרובה ישראל שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה שנא׳ לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים: (וכל שאינו דר בארץ אין לו אלוה? אלא לומר לך כל הדר בחו״ל כאילו עובד עבודת כוכבים וכן בדוד הוא אומר כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה׳ לאמר לך עבוד אלהים אחרים. וכי מי אמר לו לדוד לך עבוד אלהים אחרים אלא לומר לך כל הדר בחו״ל כאילו עובד עבודת כוכבים: ר״א זריקא הוה קמשתמיט מניה דרב יהודה דבעא למיסק לארץ ישראל דאמר דר יהודה כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה שנאמר

בבלה

נוסח
1) הכל מעלין לא׳.
2) תשלום בתוספ׳ לפי מעות ארץ ישראל - או - מעות קפוטקיא

מהבנה
I נוסח בארץ ישראל
II נוסח בקפוטקיא

נוסח מהבנה
◇ "הכל" לאתויי מאי
1) "הכל" בר״ט (הכל מעלין לא׳ ואין הכל מוציאין)
2) "הכל" בס״פא (הכל מעלין לירושלים...)

I - "לעלות"
II - לצאת

◇ הוא אומר...
▽ היא אומרת...

ויכוח בין בני הגיג עליה ויבאר מאיזה מעות כתובה

נוסח
לעולם ידור אדם בא״י ... כל הדר בחו״ל כאילו עובד עבודת כוכבים

נוסח מהבנה
△ ר״ל כ״א
▽ ר״ יהודה מחי׳ ב-כל דאולה מבבל לארץ ישראל - אם עובר בעשה

מסורת הש״ס

מדרים לז: ב״ב קמו. סנהדרין קח. ע״ז
* מה שמובא אחרי הסוגריים הוא שם ספר בן סירא. בחוץ לסוגריים מובא באלי [סנהדרין קז:] עיין לעיל

[ערכין ג.]
[גיטין מד:]
[ערכין ג:]
לעיל י. ע״ש בתוס׳ ד״ה נותן לה
[שם ע״ש]

[תוספתא פי״ג ע״ש]
[תוספתא פי״ב]
[ב״ב קנ: בכורות נב.]
[תוספתא פי״ב]
[ע׳ תוס׳ מנחות קו. ד״ה ולגמא וכו׳ דאין מסכת סחיבה וסוגיא דב״ב קסה: ע״ש]
ב״ב קסה: מנחות קו.
[תוספ׳ ע״ז פ״ט]
ויקרא כה
שמואל ג כו
שבת מת. בכורות כד:

ה) [נ״ל וכי כל ג׳ טע״ו] ו) [נ״ל ומ״ש טיטב תוס׳ סוטה כז. ד״ה אינם]

מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל באותה הארץ מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ומכרך לעיר מוציאין מנוה הרע לנוה היפה אבל לא מנוה היפה לנוה הרע רשב״ג אומר אף לא מנוה הרע לנוה היפה שהנוה היפה בודק. פי׳ ג׳ ארצות הן בא״י חלוקות זו מזו לנשואי׳ אשה שאם נשא אשה בא׳ מהן אינו יכול לכופה לצאת אחריו מארץ לארץ אין מוציאין מזו לזו לא מעיר לעיר ולא מכרך לכרך גדול מעיר והוא מקום שוקים ומכל סביבותיה באים שם לסחורה וכל דבר מצוי בו אבל באותה הארץ מוציאין מראשה ועד סופה מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. בשלמא מכרך לעיר לא דבכרך שכיחי כל מילי אלא מעיר לכרך מ״מ לא מפני שישיבת כרכים קשה דא״ר יוסי מנין שישיבת כרכים קשה שנאמר ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת בירושלים פי׳ ומפני זה ישיבתן קשה שהכל מחיישבין שם והבתים דחוקים זה לזה ואין שם אויר אבל בעיר יש גנות ופרדסים סמוכין לבתים ואוירן יפה. רשב״א וכו׳ מאי בודק כשמואל דאמר שמואל שינוי וסת תחילת חולי ואפילו מרעה לטובה בודק את הגוף ומעורר עליו חלאים. תוספתא ג׳ ארצות לנישואין יהודה עבר הירדן והגליל במ״א גומן שהיה מיהודה ואירש אשה ביהודה או בן בן גליל שאירשה בגליל אבל בן יהודה שאירש אשה בגליל כופין אותו לצאת שע״מ כן נשאה. מוציאין מעיר שרובה עובדי כוכבים מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל באותה הארץ מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ומכרך לעיר אין מוציאין מזו לזו לא מעיר לעיר ולא מכרך לכרך גדול מעיר והוא מקום שוקים ומכל סביבותיה באים שם לסחורה וכל דבר מצוי בו אבל באותה הארץ מוציאין מראשה ועד סופה מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. בשלמא מכרך לעיר לא דבכרך שכיחי כל מילי אלא מעיר לכרך מ״מ לא מפני שישיבת כרכים קשה דא״ר יוסי מנין שישיבת כרכים קשה שנאמר ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת בירושלים פי׳ ומפני זה ישיבתן קשה שהכל מחיישבין שם והבתים דחוקים זה לזה ואין שם אויר אבל בעיר יש גנות ופרדסים סמוכין לבתים ואוירן יפה. רשב״א וכו׳ מאי בודק כשמואל דאמר שמואל שינוי וסת תחילת חולי ואפילו מרעה לטובה בודק את הגוף ומעורר עליו חלאים. תוספתא ג׳ ארצות לנישואין יהודה עבר הירדן והגליל במ״א גומן שהיה מיהודה ואירש א